

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات درمانی استان فارس

سازمان دامپزشکی کشور
اداره کل دامپزشکی استان فارس

تب خونریزی دهنده کریمه - کنگو

Crimean-congo hemorrhagic fever

مقدمه و تاریخچه بیماری:

تب خونریزی دهنده کریمه کنگو (CCHF)، یکی از خطرناکترین بیماریهای مشترک بین انسان و حیوان و یک بیماری تب دار حاد و خونریزی دهنده است که عامل آن ویروس و عمدتاً توسط کنه منتقل می شود.

در طی چند سال اخیر صدها مورد انسانی در استانهای خوزستان، بوشهر، چهار محال و بختیاری، سیستان و بلوچستان، آذربایجان غربی، یزد، کرمان، تهران، اصفهان و فارس گزارش شده اند.

باتوجه به اینکه در بیشتر کشورها، بخصوص کشورهای همسایه ایران از جمله عراق، عمان، پاکستان، ترکیه، افغانستان، امارات متحده عربی، قزاقستان، ازبکستان و عربستان سعودی، ویروس این بیماری ویا آنتیبادی مربوط به آن جدا شده است و از طرف دیگر قاچاق دام از کشورهای همسایه به داخل کشور صورت می گیرد بنابراین همیشه خطر انتقال این بیماری به داخل کشور وجود دارد.

عامل بیماری ویروس می باشد که مقاومت آن در برابر حرارت کم است و دردمای ۵۶ درجه سانتی گراد بمدت ۳۰ دقیقه از بین می رود بنابراین پختن گوشت و یا پاستوریزه کردن شیر باعث از بین رفتن ویروس میگردد، صابون و مواد شستشو دهنده با اینکه ویروس را از بین نمی برند ولی تا حدی ویروس را غیر فعال می کنند.

علائم بیماری در انسان:

۱-۳ روز و حداکثر ۹ روز پس از گزش کنه و یا ۶-۵ روز و حداکثر ۱۳ روز پس از تماس با بافت یا خون حیوان آلوده، علائم بیماری بصورت ناگهانی با سردرد شدید، تب، لرز،

درد عضلانی، خصوصاً در ناحیه پشت و پاها، گیجی، درد و سفتی گردن، درد و قرمزی چشم و ترس از نور بروز پیدا می کند.

این بیماری ممکن است با حالت تهوع، استفراغ یا گلو درد و گاه با اسهال و درد منتشر شکمی همراه باشد. تب معمولاً ۱۶-۳ روز طول می کشد.

تورم و قرمزی صورت، گردن و قفسه سینه، پرخونی خفیف حلق و ناحیه دهان شایع هستند. ۵-۳ روز پس از شروع بیماری، خونریزی در مخاطها و لکه های خون مردگی به خصوص در قسمت بالای بدن و در طول خط زیر بغلی و زیر پستان در خانمها دیده می شود.

به دنبال خونریزی زیر پوستی، ممکن است خون در مدفوع، ادرار و خونریزی از دهان، ملتحمه، گوش ها، رحم و حتی خلط خونی پیدا شود. گاه خونریزی از بینی، استفراغ خونی، خونریزی از دستگاه گوارش و رحم آنقدر شدید است که بیمار نیاز به تزریق خون دارد.

کنه در پوست باقی نماند بطور مثال با استفاده از پنس، آنها را از پوست جدا نمود.

۸- از له کردن کنه بر روی پوست بطور جدی پرهیز گردد.
۹- هنگام تماس با گوشت، خون و ترشحات دامهای مشکوک، از دستکش و لوازم محافظتی استفاده شود.

۱۰- گوشت و جگر پس از پخت کامل مصرف شوند. ویروس بیماری در فراورده های دامی پس از پخته شدن به مدت ۱۵ دقیقه و در حرارت ۸۵ درجه سانتی گراد از بین می رود.

پیشگیری:

۱- از خرید و مصرف گوشت دامی که به طریق غیر قانونی و قاچاق وارد کشور می شود و یا بصورت غیر بهداشتی ذبح و عرضه می گردد خودداری شود.

۲- از کشتار دام در محیط خارج از کشتارگاه خودداری گردد.

۳- توصیه می شود که دامها را موقعی به کشتارگاه بفرستند که حداقل ۱۴ روز قبل جایگاه و بدن دام سم پاشی شده باشد و در طول این مدت با کنه تماس نداشته باشد.

۴- با کمک دامپزشکی، نسبت به کنه زدایی و سم پاشی محل نگهداری دامها اقدام شود.

۵- از تماس مستقیم پوستی مخاطی با خون و ترشحات آلوده دامی در حین ذبح یا زایمان دام پرهیز شود.

۶- کسانی که در محیطهای روستایی و دامپروری خصوصاً در فصول بهار تا پاییز حضور دارند باید خود را از گزش کنه با استفاده از مواد دور کننده حشرات بر روی بدن و لباس، پوشاندن نواحی در معرض گزش کنه با استفاده از دستکش و لباس آستین بلند، محافظت کنند.

۷- لباس و پوست از نظر وجود کنه بطور منظم بررسی شود و در صورت وجود کنه، به طریقی که قسمت دهانی

این بیماری حدود سی درصد مرگ و میر دارد که معمولاً در هفته دوم بیماری واقع می شود. در بیمارانی که بهبود می یابند علائم بهبودی از روز ۲۰-۷ و بطور متوسط روز دهم از شروع بیماری اتفاق می افتد.

علائم بیماری در دام:

در دام هیچگونه علائم بیماری مشاهده نمی شود و از نظر دامدار پنهان می ماند.

عامل بیماری در بدن دام به مدت ۷ روز در خون وجود دارد که در این مدت بعنوان ناقل بیماری، دامداران و دست اندرکاران صنعت دام را در معرض آلودگی قرار می دهد.

راه انتقال بیماری:

الف: توسط کنه: عفونت در انسان پس از گزش توسط کنه آلوده یا له کردن آن روی پوست ایجاد می شود.

ب: تماس با خون، ترشحات و بافت حیوان آلوده در هنگام ذبح دام، قطعه قطعه کردن گوشت تازه دام آلوده جهت طبخ غذا و کمک به وضع حمل دام ، ویروس می تواند به انسان منتقل شود. بیشترین خطر هنگام تماس با خون و گوشت تازه دامی مطرح است .

ج : انتقال انسان به انسان: تماس با خون و ترشحات آلوده بیماران به ویژه در مرحله خونریزی یا انجام هرگونه اقدامی که منجر به تماس انسان با خون بیماران شود ، باعث انتقال بیماری می شود.

کساح دادن دام ها

سمپاشی اماکن دامی